

Pokračujúca transformácia plodnosti na Slovensku v časovom a priestorov aspekte

Branislav Šprocha – Pavol Tišliar

Filozofická Fakulta UCM, Katedra historických vied a stredoeurópskych štúdií

Centrum spoločenských a psychologických vied SAV

Úvod

- Tri desaťročia zmien v intenzite a časovaní plodnosti žien na Slovensku
- Vývojové fázy?:
- Z pohľadu intenzity: v 90. rokoch značná dynamika – prvá dekáda 21. storočia stagnácia – posledné desaťročie oživenie
- Z pohľadu časovania: v 90. rokoch, prvá dekáda 21. storočia značná dynamika – posledné desaťročie stagnácia
- Situácia však nie je tak jednoznačná a model transformácie tak univerzálny – ešte viac platí pri regionálnej úrovni.

Ciele práce

- 1.) analýza hlavných zmien procesu plodnosti (intenzita a časovanie) – dôraz na posledné desaťročie
- 2.) identifikácia priestorových rozdielov a ich vývojových trajektórií

Dáta a metódy

- Údaje ŠÚSR – Obyv 2-12, DATACube

- Národná úroveň: 1992 – 2021

úhrnná plodnosť (1 – 5+)

priemerný vek (1 – 5+)

príspevky plodnosti žien do 25 a 30+ rokov

- Regionálna úroveň: 1992 – 1996 (začiatok), 1999 – 2003 (najnižšia), 2009 – 2013 (oživovanie) a 2017 – 2021 (posledný známy stav):

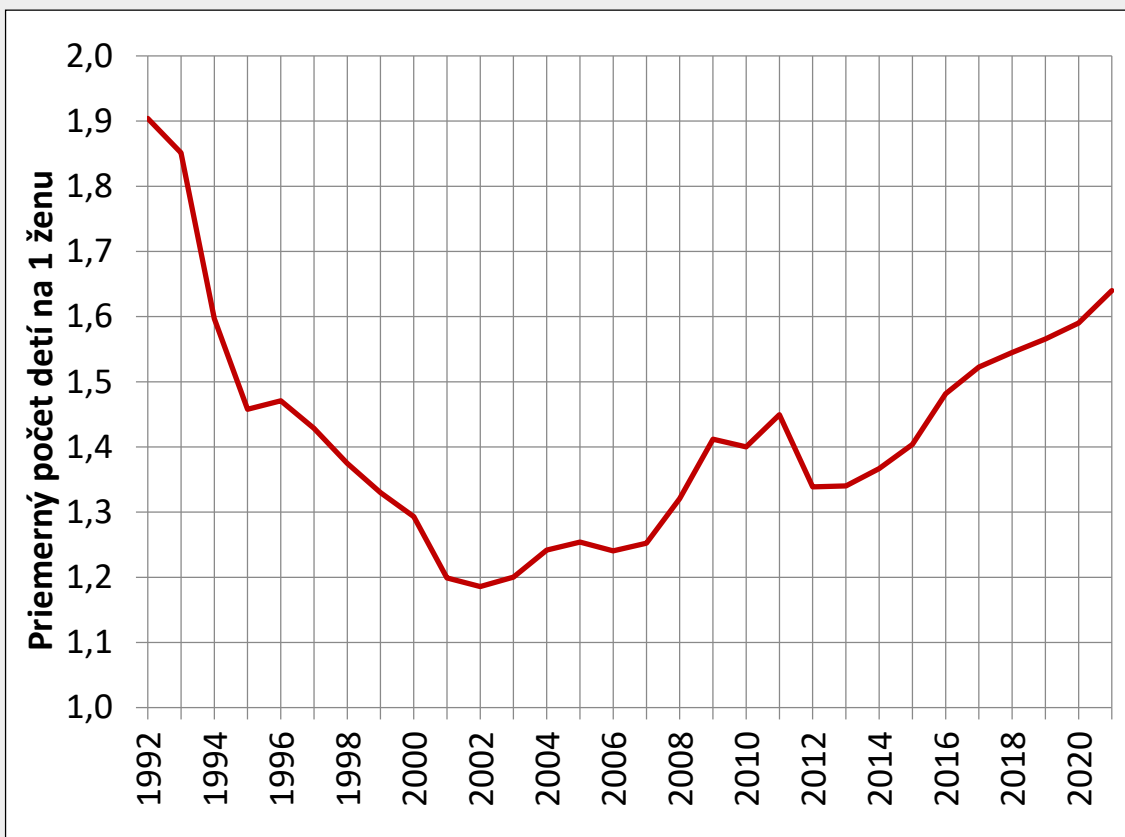
úhrnná plodnosť,

priemerný vek žien pri narodení 1. živého dieťaťa,

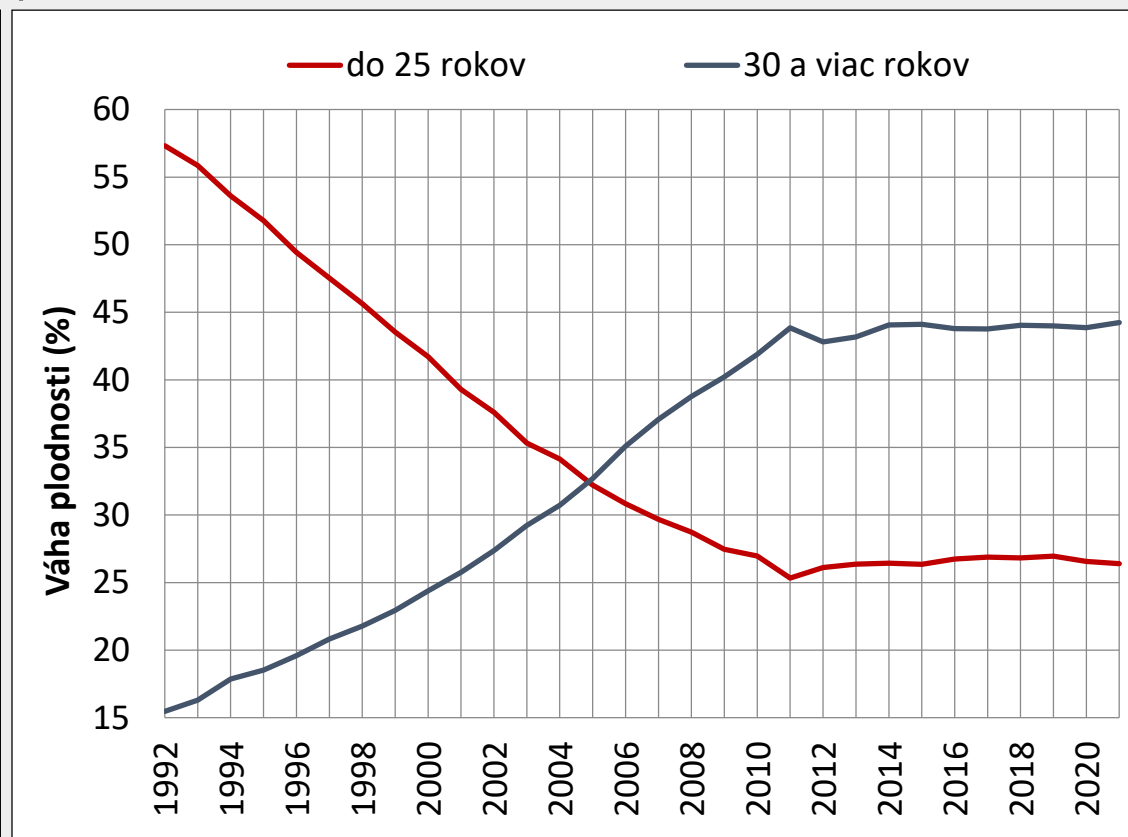
príspevky plodnosti žien do 25 a 30+ rokov

Intenzita plodnosti

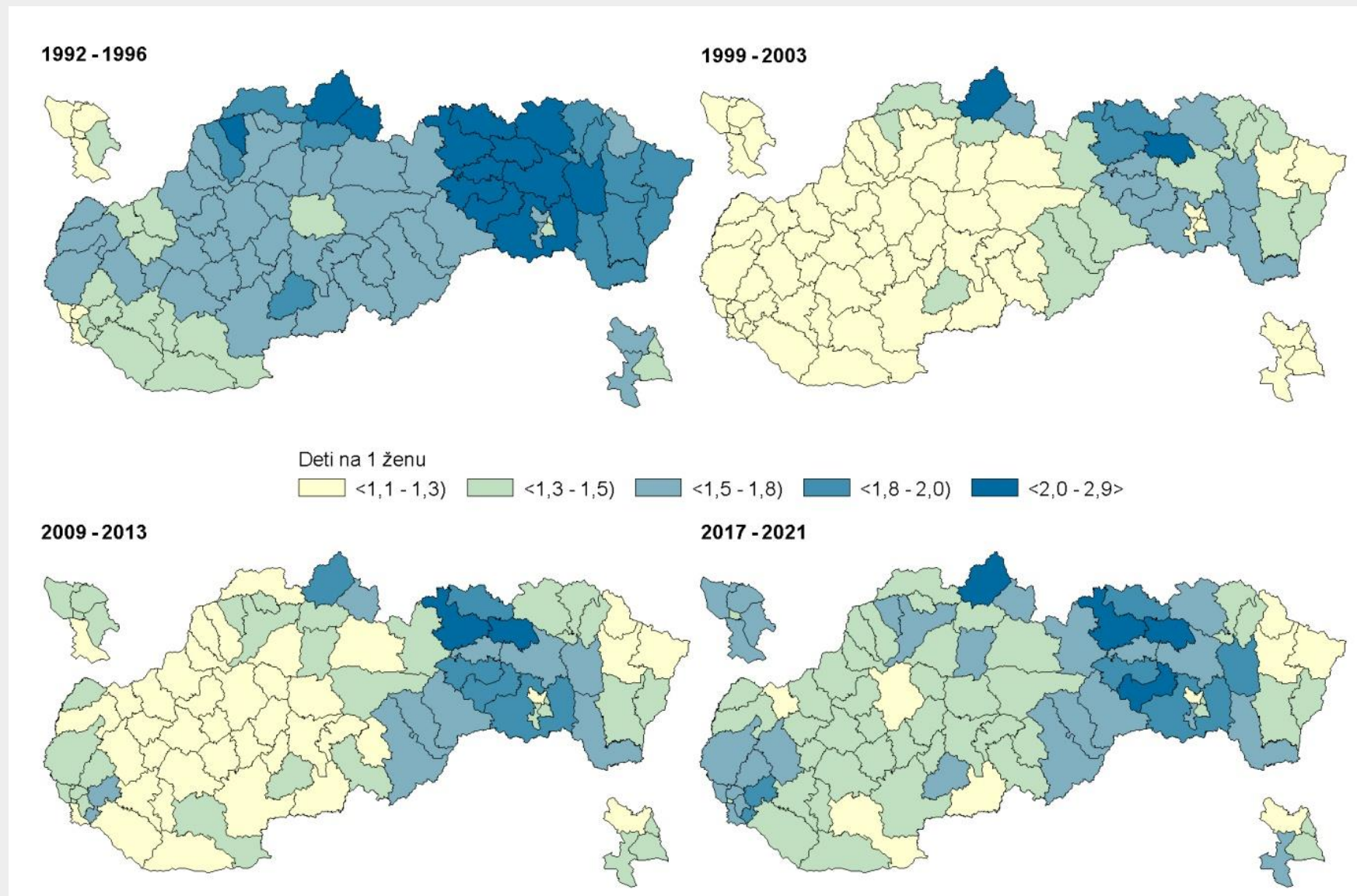
Vývoj úhrnnej plodnosti na Slovensku v rokoch 1992–2021

Príspevky plodnosti žien o veku do 25 rokov a 30+ rokov k celkovej plodnosti na Slovensku v rokoch 1992–2021

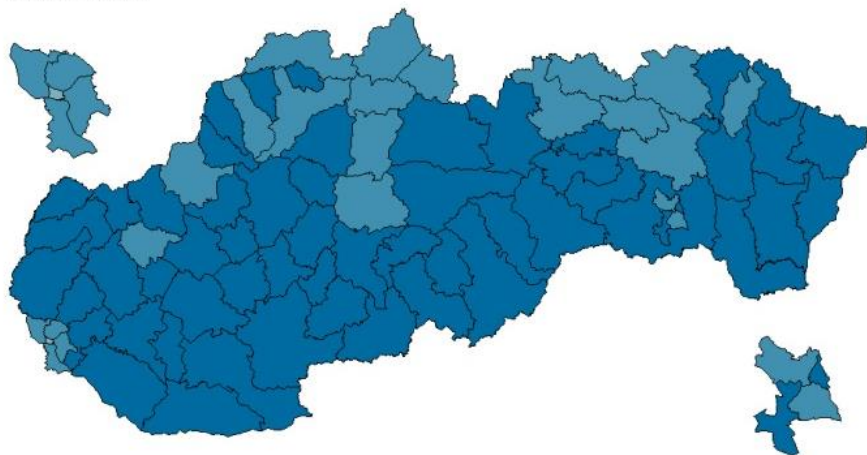

Úhrnná plodnosť žien v okresoch Slovenska vo vybraných obdobiach

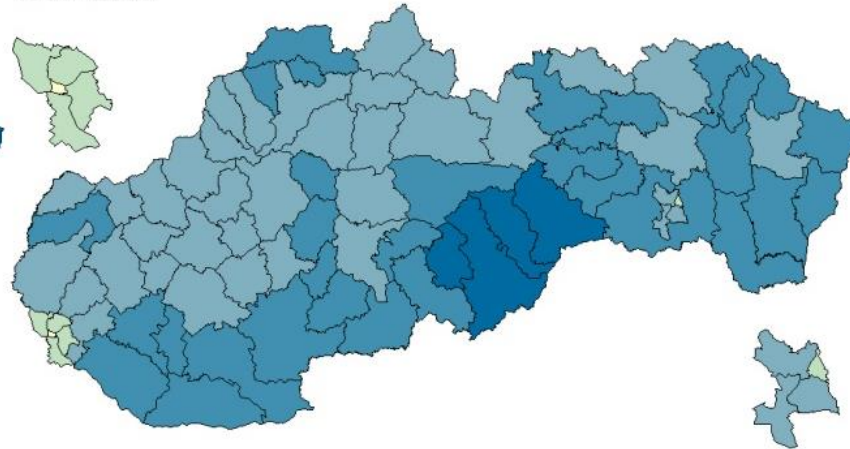

Príspevky plodnosti žien vo veku do 25 rokov v okresoch Slovenska, vybrané obdobia

1992 - 1996

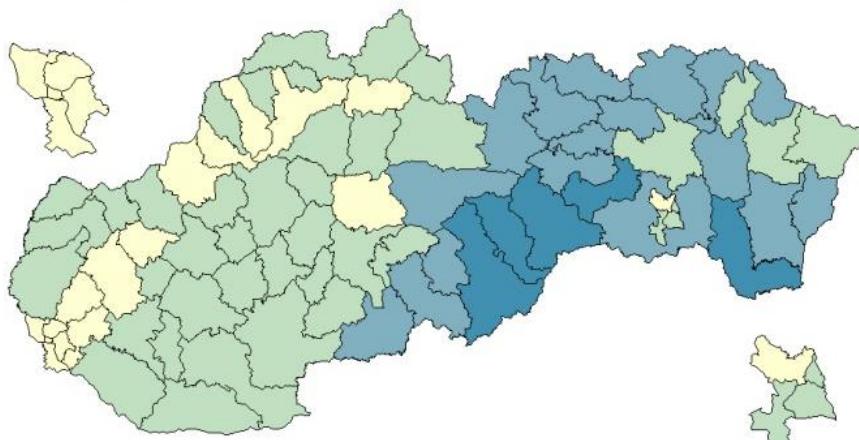
1999 - 2003

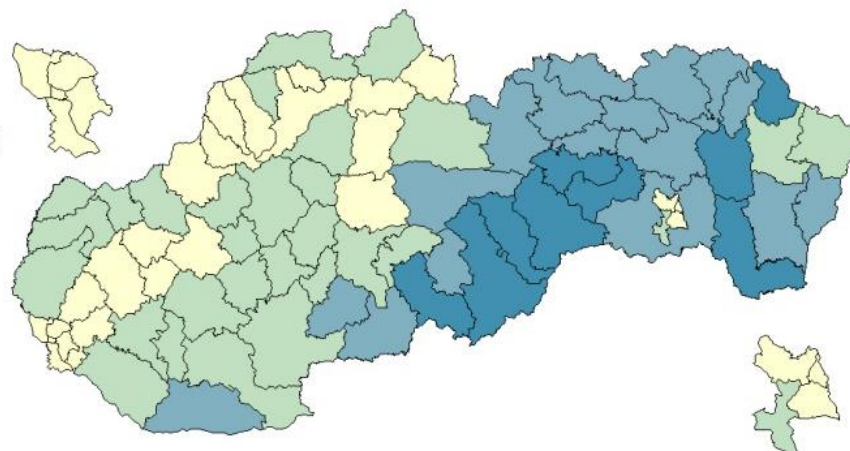
Podiel (%)

<7 - 20) <20 - 30) <30 - 40) <40 - 50) <50 - 66>

2009 - 2013

2017 - 2021

Príspevky plodnosti žien vo veku 30 a viac rokov v okresoch Slovenska, vybrané obdobia

1992 - 1996

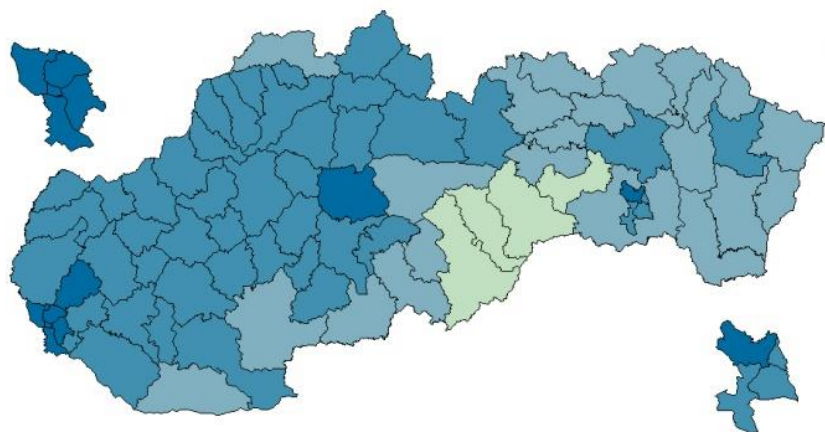
1999 - 2003

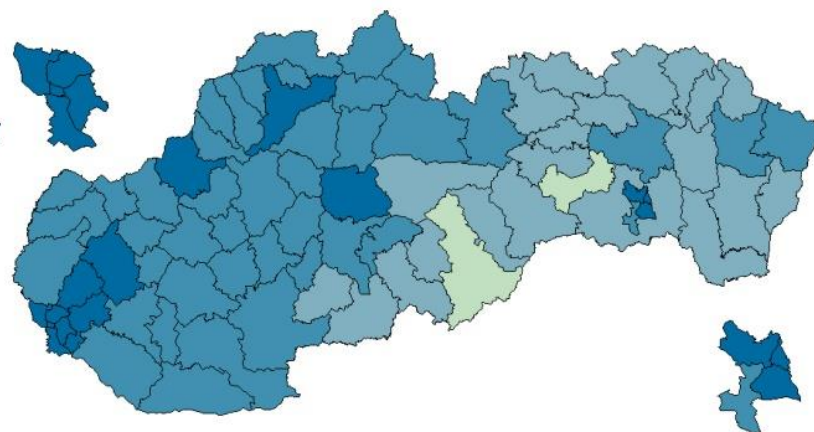
Podiel (%)

<10 - 20) <20 - 30) <30 - 40) <40 - 50) <50 - 67>

2009 - 2013

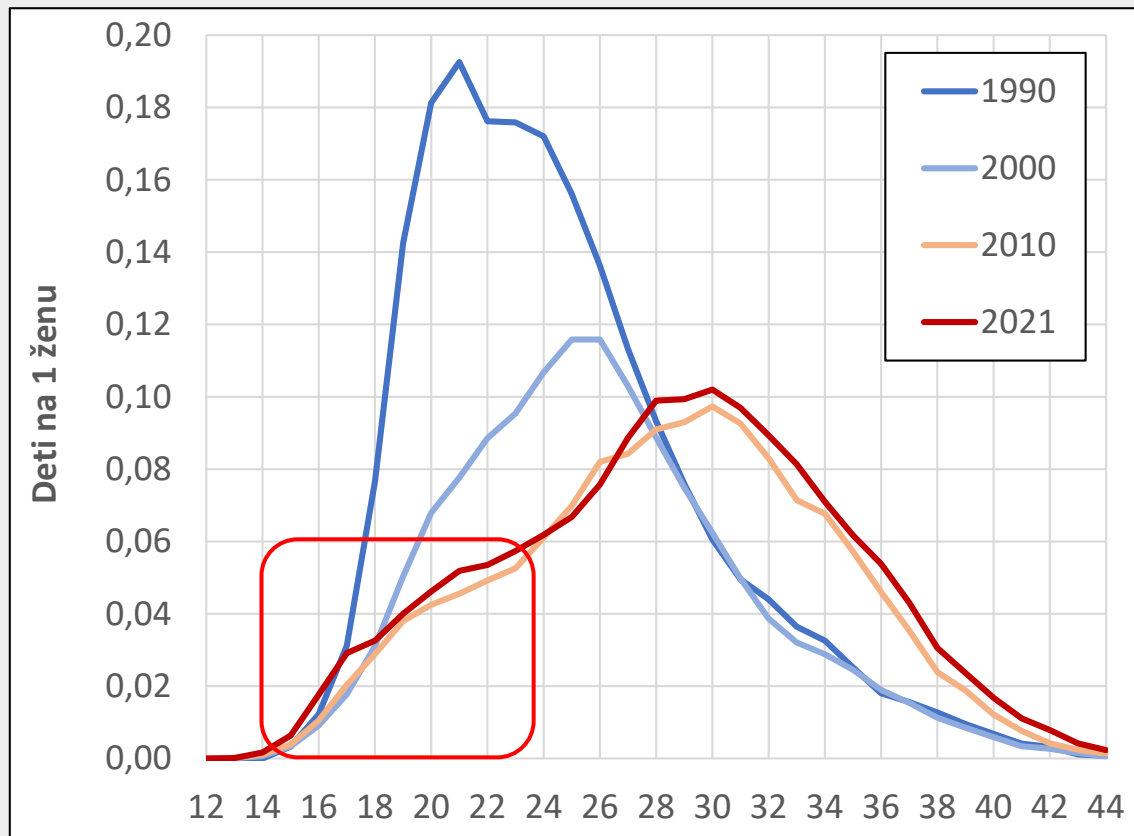

2017 - 2021

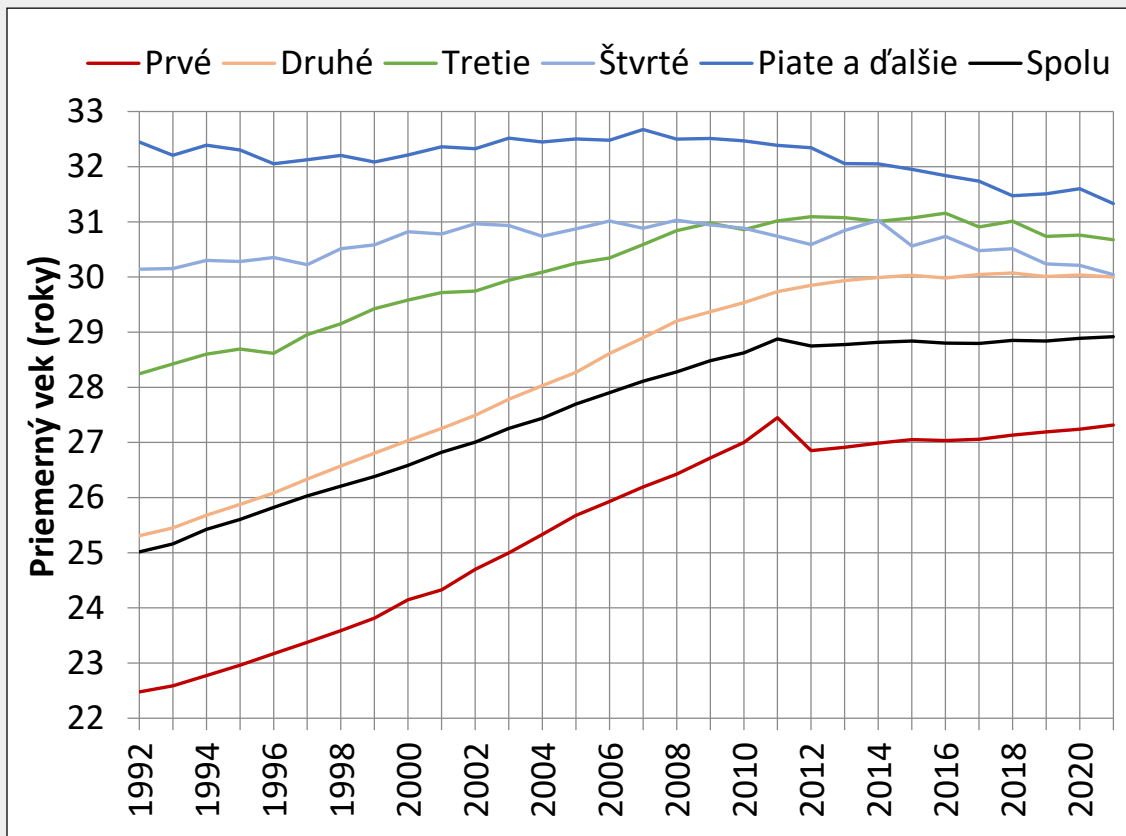

Časovanie plodnosti

Miery plodnosti žien na Slovensku, vybrané roky

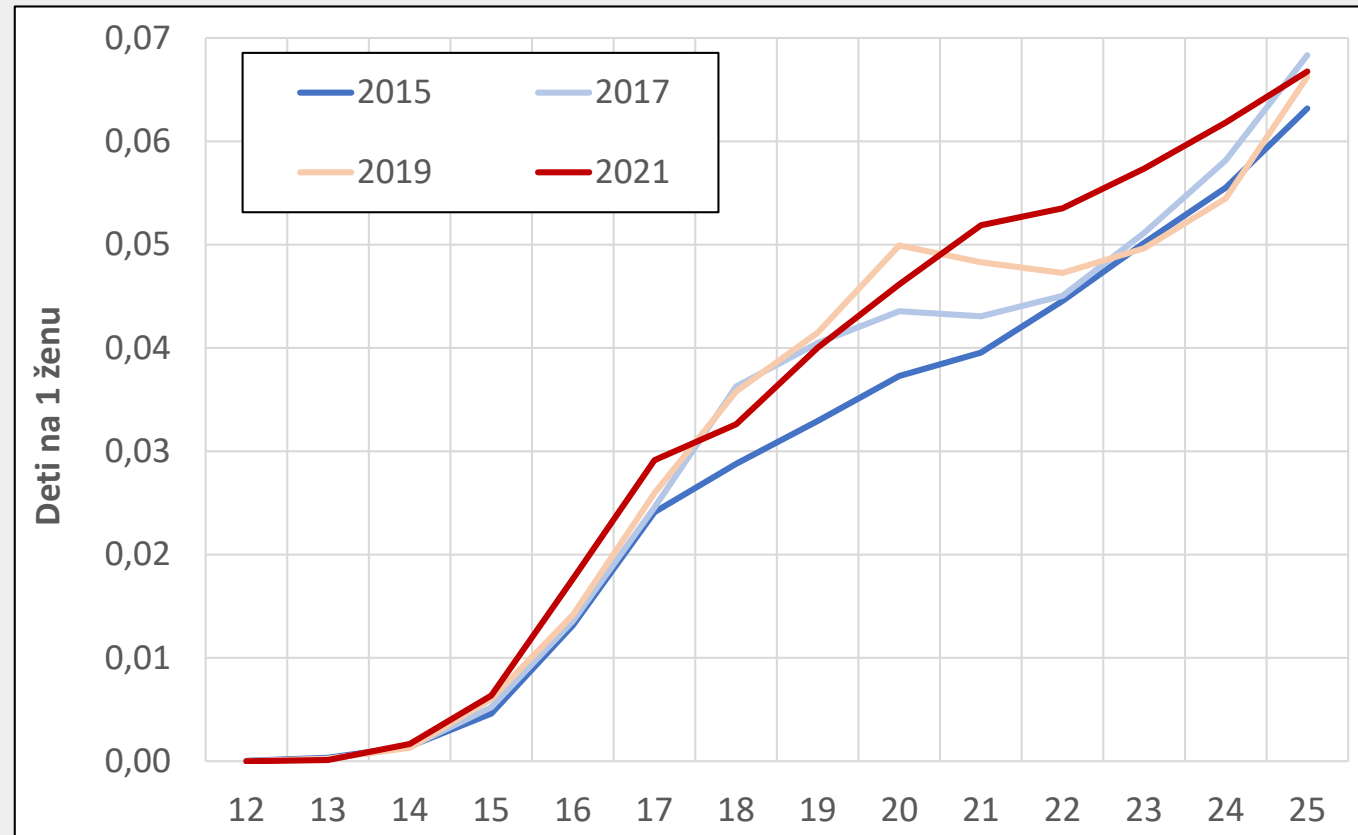

Priemerný vek žien pri narodení živého dieťaťa určitého poradia na Slovensku v rokoch 1992–2021

Časovanie plodnosti

Miery plodnosti žien na Slovensku vo veku 12 – 25 rokov, roky 2015 – 2021

Závery

- Spokročilou fázou transformácie sa nedá povedať, že bydochádzalo na Slovensku ku stabilizácii hodnôt / vývojových trendov.
- Identifikovaný špecifický rast plodnosti v mladom a veľmi mladom veku – stagnácia hodnôt priemerného veku žien pri narodení 1. a 2. živého dieťaťa.
- Výrazné priestorové zmeny v intenzite plodnosti počas transformačného obdobia – zmenšenie priestoru s nadpriemernou úrovňou = výrazný nárast priestoru s priemernou a podpriemernou – špecifický vývoj Bratislava a zázemie.
- Hlavný diferenciačný faktor – časovanie rodenia detí.

Ďakujeme za pozornosť